

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Аспірантська практика

[07.149]

І семестр, 3 рік навчання

Факультет міжнародних відносин

Кафедра історії ім. проф. М.П. Ковальського

Освітньо – наукова програма «Історія та археологія»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 032 Історія та археологія

03 Гуманітарні науки

Викладач	Трофимович Володимир Васильович, доктор історичних наук, професор кафедри історії; Яремчук Віталій Петрович, доктор історичних наук, професор кафедри історії; Атаманенко Алла Євгенівна, доктор історичних наук, професор кафедри історії; Смирнов Андрій Іванович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії; Марчук Володимир Станіславович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії.
Кредити та кількість годин	4 ECTS; години: 116 год. самостійна робота, 4 год. консультації, залік
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська
Форма навчання	очна (денна), вечірня

I. Опис навчальної дисципліни.

Підготовка висококваліфікованих докторів філософії з історії передбачає закріплення набутих теоретичних знань та вдосконалення педагогічних компетентностей у процесі проходження аспірантської педагогічної практики безпосередньо в Національного університеті “Острозька академія” (далі — НаУОА) або в інших ЗВО.

У програмі педагогічної практики аспірантів висвітлено організаційно-методичні засади їхньої практичної професійної підготовки. Подано необхідні матеріали для навчально-методичного забезпечення практики аспірантів з метою опанування ними знаннями, уміннями та навичками.

Аспірантська практика є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії з історії і має на меті набуття аспірантом професійних навичок та вмінь викладача ЗВО.

Загальний обсяг педагогічної практики складає 120 годин (4 кредити). Терміни проходження практики та її програма визначені в індивідуальному плані аспіранта (але не пізніше 3 року навчання згідно з навчальним планом наукової спеціальності), затвердженої науковим керівником.

У процесі практики аспірантами оволодівають сучасними методами, формами та засобами навчання, формують на основі одержаних у ЗВО знань із базових історичних дисциплін професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховують потребу систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення і проведення лекційних, семінарських (практичних) занять, організації самостійної роботи студентів відбувається безпосередньо під час проходження аспірантської практики.

Аспірантська практика проходить у межах професійно-орієнтованих дисциплін підготовки фахівців, що забезпечує кафедра історії. Вибір дисциплін, з яких відбуватиметься педагогічна практика, здійснюють заздалегідь відповідно до педагогічного навантаження працівників кафедри, як правило, з переліку дисциплін, які викладає науковий керівник, або в межах тематики дисертаційної роботи аспіранта.

Навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими курсами: «Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності», «Філософія науки», «Іноземна мова в науковій сфері».

II. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою аспірантської практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел і під час підготовки до занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 032 Історія та археологія.

Завданням є сформулювати у студентів:

загальні компетентності:

- здатність саморозвиватись і самовдосконалюватись протягом життя, відповідальність за навчання інших;
- соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень;
- уміння практично адмініструвати та використовувати Інтернет-технології для організації та забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності

фахові компетентності:

- здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти;
- здатність досліджувати ідеї, концепції, доктрини, теорії історії, розробляти й впроваджувати нові методології та принципи наукових досліджень в галузі історії;
- вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти;
- здатність розробляти та створювати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові знання, а також розв'язувати складні задачі в області історії;
- здатність аргументувати вибір методу розв'язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.

III. Результати навчання.

В результаті проходження аспірантської практики в аспірантів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача ЗВО, необхідні для забезпечення провідних аспектів освітньої діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

Програмні результати навчання:

- демонструвати знання специфіки розвитку історичного пізнання в конкретні історіографічні періоди, в тому числі й на сучасному етапі;
- ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команд;
- спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності.

IV. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність аспіранта-практиканта: планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять; проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі; проведення аналізу відвіданих занять; перевірка письмових робіт студентів; проведення консультацій для студентів; підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладають.

Змістовий модуль 2. Методична діяльність аспіранта-практиканта: ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у ЗВО (ознайомлення з освітньо-професійною програмою підготовки фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо); ознайомлення з кредитно-рейтинговою організацією курсу, що доручено викладати; ознайомлення зі змістом історичної освіти (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації); участь аспірантів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо; складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо); відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.

Змістовий модуль 3. Виховна діяльність аспіранта-практиканта: ознайомлення з організацією виховної роботи у ЗВО; ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи ЗВО, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі; виконання обов'язків помічника куратора академічної групи; планування виховної роботи в академічній групі; відвідування та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти; підготовка і проведення одного виховного заходу; психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому; складання характеристики академічної групи.

Змістовий модуль 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта-практиканта: виконання індивідуальних дослідницьких завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту; участь у роботі методологічних семінарів кафедри.

V. Зміст та організація аспірантської практики

Для аспірантів зміст практики полягає в наступному:

- Ознайомлення практиканта з основними напрямками діяльності базової кафедри, з професійними обов'язками практиканта, з робочими програмами та навчальними планами дисциплін викладання.
- Складання індивідуального плану і програми роботи практиканта, які включають завдання з навчально-виховної, психолого-практичної і науково-дослідницької діяльності.
- Відвідування засідань кафедри історії.

Відвідування лекцій, семінарських і практичних занять, що проводяться викладачами базової кафедри (1–2);

Участь в обговоренні „відкритих занять” професорів і доцентів кафедри.

- Відвідування навчальних занять з історії, що проводять інші аспіранти-практиканти (1–2) із наступним аналізом. Участь в їх обговоренні.
- Підготовка планів і конспектів занять з основних історичних курсів. Проведення практичних занять для студентів, які спеціалізуються з історії.
- Підготовка планів і методичних розробок лекційних, семінарських (практичних) занять (18 занять) для студентів-істориків і проведення цих занять.
- Оформлення результатів досліджень у вигляді доповіді на теоретичному семінарі чи науковій конференції, що проводить базова кафедра, або у вигляді наукової статті.
- Участь у підготовці кафедрою навчально-методичних посібників, контрольних і тестових завдань для студентів, що вивчають історичні дисципліни.

- Проведення індивідуальної роботи зі студентами щодо написання курсових робіт, покращення академічної успішності, тощо.
- Робота в бібліотеці з вивченням рекомендованої студентам наукової літератури до семінарських занять та курсових робіт.
- Виступ-звіт аспіранта на засіданні кафедри про результати проведення практики.

Нормативні документи:

1. Закон України про вищу освіту. Закон від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Доступний <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Роз'яснення МОН щодо деяких питань практичної реалізації положень нового Закону України «Про вищу освіту» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article7art_icN247526620.
3. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторинг, дослідж. : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт, політики» ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, О.І. Шарова. – К. : Таксон, 2014. – 144с.
4. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/HE%20Reforms%20Strategy%2011_11_2014.pdf.
5. Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 411 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/411-2011-%D0%BF>.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України, 2001, №29.

Основна:

7. Аніловська Г.Я. Університетська освіта : навч. посіб. / Г.Я. Аніловська, Н.С. Марушко, Л.М. Томаневич. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : «Магнолія- 2006». – 2010. – 375с.
8. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посіб. / Л.В. Артемова. – К. : Кондор, 2012. – 272с.
9. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання – 2-ге вид. / С. С. Вітвицька. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 384с.
10. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання – 2-ге вид. / С. С. Вітвицька. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 384с.
11. Войнола Р.Х. Методика викладання дисциплін соціально-педагогічного циклу. навч. посіб. / Р.Х. Войнола. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 140 с.
12. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – 2-ге вид. – К. : Знання, 2011. – 486 с.
13. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посіб. / За ред. В. І. Лозової. – 2-е вид., доп. і випр. – Харків : «ОВС», 2010. – 480 с.
14. Начасв В.М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В.М. Начасв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232с.

15. Підласий І.П. Практична педагогіка, або три технології: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 616 с.
16. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320с.
17. Товкамець Г.В. Університетська освіта. навчально-методичний посібник / Укладач: к.п.н. Товканець Г.В. – К.: Кондор, 2011. – 182 с.
18. Шмехтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін: навч. посіб. / П.П. Шмехтун. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 224 с.
19. Філософія педагогічної майстерності : Зб. наук. праць./ Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського / Ред. кол.: Н.Г. Ничкало (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – 380 с.
20. Фрейде П. Педагогіка свободи: етика, демократія і громадянська мужність / П. Фрейде. – К.: ВД “Києво-Могилянська академія”, 2004. – 124 с.

Програма аспірантської практики

(ППП)

Науковий керівник: _____

Період практики _____

Загальний обсяг годин: 120 годин (з них 36 год. аудиторне навантаження)

Навчальна дисципліна: _____

Зміст роботи	Термін виконання	Примітка про виконання
Підготовка та навчально-методична робота		
Підготовка та проведення на належному рівні лекцій у присутності керівника практики.	Протягом практики	
Підготовка та проведення на належному рівні практичних (семінарських, лабораторних) у присутності керівника практики.	Протягом практики	
Підбір і використання сучасних наочних матеріалів в процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні роботи тощо).	Протягом практики	
Розробка та використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання.	Протягом практики	
Ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри та факультету.	Протягом практики	
Ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності.	Протягом практики	
Ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань).	Протягом практики	
Ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до	Протягом практики	

практичних, семінарських, лабораторних занять, самостійної роботи).		
Ознайомлення з тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичні матеріали до їх виконання та захисту.	Протягом практики	
Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять) провідних фахівців кафедри та факультету, інших аспірантів та їх педагогічний аналіз.	Протягом практики	
Підбір та підготовка наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, препаратів, карток тощо).	Протягом практики	
Участь у методичній роботі кафедри.	Протягом практики	
Участь у залученні студентів до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка/ товариства/ проблемної групи.	Протягом практики	
Знайомство із системою електронного навчання (Moodle).	Протягом практики	
Підготовка та проведення профорієнтаційного заходу згідно плану роботи кафедри (факультету).	Протягом практики	
Аудиторне навантаження (проведення занять)		
Лекція 1.		
Лекція 2.		
Лекція 3. ...		
Практичне заняття 1.		
Практичне заняття 2.		
Практичне заняття 3. ...		

Аспірант _____

Науковий керівник _____

Завідувач кафедри _____

(Затверджено на засіданні кафедри історії ім. проф. М.П. Ковальського
від ____ 20__ р. протокол № ____)

Національний університет “Острозька академія”

**Звіт
з аспірантської практики**

(кафедра)

(спеціальність)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики: _____

Загальний обсяг годин: _____

Науковий керівник: _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри: _____

(підпис) (прізвище, ініціали)